

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: VI

Ankara, 6 Haziran, 1929

Sayı: 132

KURNAZLIK İLE ZEKÂ

Avrupa şehirlerinde dolaşmış, yahut, Avrupalılarla samimî ve mütenevvi münasebetlere girişmiş olanlarımızda çok defa şöyle bir şüphe uyanır: bütün bu büyük medeniyet eserlerini, acaba bu basit, dar ve taş gibi katı kafalar mı yapmıştır? Hayatın bin bir derdini görmüş, en umulmaz tehlikelerden başını kurtarmış bir şarklı ruhu yanında, girdiği kabin şeklini kolayca ve derhâl aliverecek kıvraklıktan mahrum olan bu Avrupalı kafalar, adeta zekâ karşısında abdallığın ve dörtlükşeliliğin biere timsali tesirini yapıyorlar.

Vakıa bu müşahede yanlış değildir; yalnız tahlil ve tefsiri hatalıdır. Yani bizim kafamızın işleyişi ile, kullandığı unsurlara, teveccüh ettiği gayelerle onların arasında, tabiate ve muhite karşı silâh olarak kullandıkları şeylerle bizimkiler arasında esaslı farklar vardır; fakat bunlar, zekâ ile zekâsızlık farkı değil, belki zihnin iki ayrı nevide ve iki ayrı istikamette işleyişi farkıdır.

Biz bu iki nevi işleyiştten birine kurnazlık, ötekine zekâ atlarını vermekle maksadımızı kolayca anlatabileceğimizi zannediyoruz.

Zekânın en umumî ve esaslı vasıflarını, mekteplerde çocuklarımızı bile öğretiyoruz: zekâ, insanın maddeye hakimiyetini temin edecek aletler yapan, gittikçe fazlasıyla elde ettiği malûmlar yardımıyla meçhûllerin yüzünü açar.

rak ferdin, cemiyetin ve insaniyetin kudretlerini artıran zihnî bir kuvvettir; yani daha açık bir tabirle, tabiatın kanunlarını bularak hadiselerini evvelden sezen onlara karşı korunan, onları kendisine rameden melekeye zekâ deniliyor. Bu manada zekâ, yarattığı işlerle ve eserlerle yalnız sahibine değil, ferde değil, belki asıl sahibine, yani cemiyete ve bütün insanlara faydalıdır.

Kurnazlığa gelince, o, bir nevi sahtekâr zekâdır; ve sahtekarlığı, tıpkı zekânın tavrını takınarak, onun şekline bürünerek ve onun iddialarını hem de fazlasıyla benimseyerek hakikî hüviyetini gizlemesindedir. Kurnazlık, eğer bu manada anlatılmak lâzımsa, zekânın yüklerini almadan, onun eserlerini ortaya koymağa katlanmadan onun elde edeceği faydaları ferde kazandırmaktır, diyebiliriz. Kurnaz adam, iş yapmaz; ortaya eser koymaz; fakat bunu yapmadan iş yapanların ve eser vücuda getirenlerin hakedebileceği mükâfata konar. Kurnazlığın püf noktası, terlemeden elde etmek, bunalmadan kazanmak ve başkaların ekmeğini elinden kapmaktır: çalıştıktan sonra kurnazlık nerde kalır? İşte bundan dolayı bütün kurnazlar da maddeye, işe ve esere karşı müstehzi ve cibillî bir lâkaytlık, hatta nefret vardır.

Onun içindir ki, zekâ, ister istemez başkası için düşünen, çünkü başkalarına da faydalı olan;

kurnazlık ise, ancak kuvvetle inatçı, hasut ve kıskanç bir şekilde daima ve yalnız kendisine yontmağa çalışan iki nevi insan tipi yaratır.

Kurnaz, kendisine faaliyet sahası buldumu, mes'ut ve geniş bir yürekle, etrafındaki en zeki insanlara şöyle yukardan bir bakar ve içinden kıskıs güler. Nakadar acıdır ki, bunların karşısında hakikaten zeki olanlar da gölgede kaldıklarını hisseder; kurnazın zekiye aldatması, sadece bir ahlâk meselesi olmakla kalmaz, fazla olarak, zekânın, yani maddeye hakimiyetin ve iş yaratmanın kıymetini azaltmağa kadar varır. (Greşam) kanunu, yalnız iktisatta değil, burada da galibadır: fena para piyasadan eyi parayı nasıl kovarsa, kurnaz adam da aynile zeki adamı bir memleketin iş piyasasından öylece çıkarır; yalnız bir farkla: eyi para saklanacak köşeler bulur; zeki adam mahvolur.

Vakıa her memlekette ve her devirde, her iş başında ve her şekilde kurnazlar vardır; fakat bunların çehresi, başka memleketlerde hakikaten zeki olanlardan kolayca ayırt edilir ve takbih edilir. Oralarda bu cins adamlar, hem nispeten çok azdır; hem de pek şiddetli bir tazyika ve takibe maruzdurlar.

İtiraf etmeliyiz ki, bizim memleketimizde iş berakistir: her köşe başında eli bayraklı kurnazlarla çevrilmiş olduğumuz halde,

— sonu 12 inci sahifededir —

FİDİAS ile MIKELANCELO

II

Nakleden : VAHİT

Koca heykeltraş bizi atik edvara ait heykellerin önüne götürdü, ve muhavere dahi biraz evvel benimle bahsettiği mevzua tabii olarak bağlandı.

Eski bir Yunan eseri olan bir mezar taşı *Anatole France*'ın takdirini mucip oldu. Bu taş, bir erkeğin aşk ile bakmakta, ve gerisinde de kendi hanımının omuzlarına doğru eğilmiş bir hizmetçi kadın durmakta olduğu halde oturan bir genç kızı tasvir ediyor idi.

Anatole France haykırarak dedi ki :

— Şu eski Yunanîler hayatı ne kadar severler idi!

Bakınız! Bu mezar taşının üzerinde hiç bir şey ölümü hatırlatmıyor. Müteveffa kadın hâlâ berhayat olanların arasında bulunuyor ve onların yaşayışına hâlâ iştirak eder gibi görünüyor; yalnız pek zaif düştüğü ve ayakta duracak mecali olmadığı için oturması lâzım geliyor. İşte eski mezar taşları üzerinde ölümler ekseriya bununla farkedilmiştir: onların bacakları dermansız olduğundan bir değneğe ve ya bir duvara dayanmaları, yahut oturmaları lâzımdır.

Bu ölümleri farkettilen teferruat

meyanında biri daha vardır. Kendi etrafında duran berhayat insanlar onlara şefkatle baktıkları halde, onlar gözlerini müphemiyet içinde gezdirirler ve hiç kimseye nazarlarını nasbetmezler. Kendilerini görenlerini onlar görmezler. Bununla beraber kendilerini şefkatle sevenlerin ortasında muazzez malûller gibi yaşamağa devam ederler. Ve bu yarı hazır bulunuş, bu yarı uzaklaşma, ise eskilerin kavlince, güneşin ziyasından mahrumiyetin ölümlere ilka ettiği teessüfün en müessir bir ifadesidir.

Daha bir çok eski heykelleri gözden geçirdik. Rodin'in koleksiyonu müteaddit ve müntahaptır. Hele bir *Hercule* heykelile mütefahirdir ki onun metin ve mevzun şekli bizi şevk içinde bıraktı. O maruf şışman *Hercule Farnèse*'e hiç te benzemeyen bir heykel idi. Harikulâde zaif idi. Gençliğine mağrur olan bu yarım ilâhın gövde ve âzası son derecede incedir.

Rodin dedi ki :

— İşte, tunç ayaklı dişi ge-yiği koşmağa mecbur etmiş olan kahraman filhakika böyle idi. *Lizip*'in yaptığı o ağır musari' ise bu kabilden bir şecaat göster-

meğe muktedir olamazdı. Kuvvet ekseriya zarafet ile birleşir, hakikî zarafet dahi kuvvetli olur: işte bu iki kat hakikatı şu gözümün önünde duran *Hercule* teyit ediyor. Filhakika, siz de görüyorsunuz ki vücudu ne kadar mütenasip ve ahenktar olursa kendisi de o kadar kuvvetli görünür.»

Anatole France, gayet cazip bir ilâhe gövdesi karşısında uzunca tevakkuf etti.

Dedi ki :

— *Praksitel*'in *Vénus de Onide* ünvanlı şaheserinin kopyası olmak üzere devri atikte az çok serbest olarak vücade getirilen o müteaddit çıplak *Afrodite*'lerden biridir.

Eski Yunanilerde bir çok eyi heykeltraşlar kendilerinden evvel gelmiş olan bir üstadın eserini dikkatle taklit ederlerdi. Onlar umumî fikri pek az tadil ederler, ve ancak icra ilminde kendi şahsiyetlerini gösterirlerdi.

Zaten bir heykele perestîş edilince artık artistler o şekilden ayrılamazlardı, çünkü mezhebin kabul ettiği bütün ilâh tipleri kat'î surette sabit kalırdı. Çıplak, yahut çömelmiş bir çok *Venus*'ler

gördüğümüze şaşıyoruz: unuttu-
ruz ki bu heykeller onlarca mu-
kaddes idiler.»

Dedim ki:

— Dindarların perestîşkâr
nazârları önüne bu derece şehve-
tengizane şekiller koymuş olan o
eski Yunan mezhebi nasıl şey idi?

Buna cevaben *Anatole France*:

— Bize madem ki bu kadar
cazip *Venus*'ler bıraktı, şu halde
güzel idi, dedi; lâkin zannetme-
yiniz ki mülâyim idi. Her din
gayreti gibi o da müsamaha bil-
mez ve zalim idi.

Titrek etli *Afrodît* lerin na-
mına nice necip fikirliler azaba
uğradılar. İlâhlar namına Atina-
lılar, «baldıran» denilen nebattan
çıkan zehiri havi kâseyi *Socrat*'a
sundular. Atik devrin ilâhları
bugün bize hoş görünüyor iseler,
bunun sebebi şudur ki onlar sakıt
olmuş olduklarından artık bize
bir fenalık edemezler.»

Öğle vakti olmuş idi. Rodin
yemek odasına geçmekliğimizi
rica ettiğinden o güzel koleksio-
nunu esefle terkettik.

* *

Bir kaç gün sonra Rodin
evelce ettiği vadi incâzen beni
Louvre müzesine götürdü.

Eski devirlere ait heykellerin
bulunduğu yere gelir gelmez,
sanki eski dostlar arasında imiş
gibi mes'ut bir hâl aldı. Dedi ki:

— Vaktile henüz onbeş yaşında
iken buraya ne kadar çok gelir-
dim. Evvel emirde nâkış olmak
arzusunu şiddetle taşıyor idim.
Renkler beni cezbediyor idi. Ek-
seriya yukarı kata çıkar, *Tizian*
ve *Rembrandt*'in eserlerini takdir
ederdim. Fakat, heyhat! müşamba
ve boya alacak kadar param

yoktu. Halbu ki eski devirlere
mensup heykelleri kopye etmek
için bana ancak kâğıt ile kurşun
kalem lâzım idi. Bu sebeple yal-
nız aşağı kat salonlarında çalış-
mağa mecbur kaldım ve az zaman
sonra heykeltraşlığa o kadar me-
rak ettim ki artık başka hiç bir
şey düşünmez oldum.»

Edvarı atıkaya ait heykellere
göre yaptığı etüt'leri anlatmakta
olan Rodin'i dinlerken onu an'-
anaya karşı isyan etmiş olmakla
ittihâm edenlerin haksızlığını dü-
şünüyordum. An'ane! İşte sözde
âsî olan bu adamdır ki onu en
eyi tanıyor ve ona en ziyade ri-
ayet ediyor!

Beni alçı kalıpların bulunduğu
salona götürdü, ve mermerden
olan as'ı *British Museum*'da
mahfuz bulunan *Poliklet*'in *Dia-
dumène*'ini göstererek dedi ki:

— Geçen gün size çamurdan
olan modelin üzerinde göstermiş
olduğum dört istikameti burada
görebilirsiniz. Filvaki bu heyke-
lin sol tarafına bakınız: omuz
hafifçe ileride, kalça geride, diz
tekrar ileride, ayak geridedir;
hey'eti umumiyedeki tatlı dalga-
lanma dahi işte bundan dolayı
hasıl olmaktadır.

Şimdi tesviyelerin nasıl mey-
letmekte olduklarına bakınız:
omuzların tesviyesi sağdakine
doğru daha aşağıda, kalçaların
tesviyesi de soldakine doğru daha
aşağıdadır. Bir de boyunun orta-
sından geçerek sağ ayağın iç
topuk kemiğinden geçen amudî
hatta, sol bacağın serbest vaziyet-
tine dikkat ediniz.

Elhasıl heykele yandan baka-
rak ön yüzünün muhaddepliğini,

C harfine müşabih olan şeklini
görünüz.»

Şu ilk misal üzerine bile bende
kanaat hasıl oldu. Rodin bu fik-
rini sair bir çok atik heykeller
üzerinde dahi ispat etti.

Alçı kalıpları terkederek beni
Praksitel'in eseri olan *Pérîboé-
tos*'ın o harikulâde gövdesi önüne
götürdü, ve dedi ki:

— Omuzların soldakine doğru,
kalçaların da sağdakine doğru
temayülünü, omuzlar tesviyesinin
sağ taraftakine doğru daha
yüksek ve kalçalar tesviyesinin de
sol taraftakine doğru daha yukarı
olduğunu görüyoruz. Bakınız
ne zarafet. Başsız olan bu genç
gövde ziya ile bahara — gözlerin
ve dudakların yapacağından daha
eyi — tebessüm eder gibi görü-
nüyor.»

Bundan sonra *Vénus de Milo*'-
nın [.] önüne gelerek:

— İşte, dedi, hârikaların hâ-
rikası! Şimdiye kadar takdir et-
miş olduğumuz heykellerdeki
muvazenete müşabih bir muvaze-
net; fakat fazla olarak düşünceli
bir hâl dahi var; çünkü bunda
«C» şeklini artık görmiyoruz;
bilâkis bu ilâhenin gövdesi,
hristiyan heykellerinde olduğu
gibi biraz ileriye doğru inhinalı-
dır. Halbu ki endişeye ve ya
azâba delâlet eder hiç bir şey
yok. Eser eski edvara mahsus en
güzel bir ilhamın mahsulüdür:
itidalin tahdit ve tanzim ettiği bir
şehvet, aklü hikmetin tadil ve
tevzin ettiği yaşamak sevincidir.

Bu şaheserler bende garip bir
tesir husule getirirler. İçinde
doğmuş oldukları havayı ve mem-

[.] Hayat: sayı 36.

leketi zihnimde gayet tabîi olarak ihya ederler.

Siyah saçları menekşe çiçekleriyle büzenmiş olan genç Yunanilerin, ve bol gömleklerine bürünmüş bâkirelerin o hatları saf ve muhteşem olan ve mermeri de et gibi sıcak bir şeffaflığı haiz bulunan mâbetlerde ilâhlara kurbanlar takdim ettikleri gözü-mün önüne geliyor; bir şehrin etrafında gezinen ve eski bir mezbahın yanı başında «Güzellik» ten bahseden filozofları tahayyül ediyorum.»

Biraz sonra *Semadrek Muzafferiyeti*'nin karşısına gelmiştik. Sözüne devam ederek dedi ki:

— Şu âbideyi — eskiden olduğu gibi — zeytin ağaçları dallarının arasından denizin uzakta beyaz adalarıyla parlamakta olduğunun, görüldüğü altın gibi bir sahil üzerinde tasavvur ediniz!

Eski heykeller tam bir ziya içinde bulunmak lâzımdır; halbuki müzelerimizde pek koyu gölgele- rin tesiriyle ağır bir hâle gelirler: filhakika güneş içinde bulunan toprak ile akdeniz vaktiyle bunları göz kamaştırıcı bir şa'saa ile tet- viç ederdi.

Bu heykelin tasvir etmekte olduğu kadının harikulâde güzel olan vücudu gayet hafif bir har- maniye bürünmüş idi ve harekâtı da şedit olmakla beraber pek ahenkdar bir muvazenet içinde idi.

Filozoflar onu hayretle temaşa ederlerdi.

Eski Yunanilerin fikrince gü- zellik, zekâvetin tahayyül ettiği nizam ve intizam idi; o sebepten o güzelliği ancak irfanı olan di- mağlar idrak edebilirdi. Onlar yüksek fikirli olmak istidadında

bulunmıyanlara karşı zalim idiler. Güzellik hakkındaki bu fikirleri- dir ki *Aristot'*a esaret lehinde bir müdafaaname ilham etmiştir; öyle güzellik ki ancak şekillerin tekâmülünü kabul ediyor, ve bed- baht ve zarafetsiz bir mahlûktaki ifadenin bazan da ulvî olabilece- ğini bilmediği için biçimsiz çocuk- ları bir uçurum içine gaddarâne atıyor idi. İşte Yunan *ideal*'inin kusuru da bu idi.

Filozofları şevke getiren bu nizam ve intizam ise pek kat'î bir hâli haiz idi. Onlar bunu geniş kâinat dahilinde bulunduğu tarzda değil kendilerinin arzu ettikleri şekilde tasavvur etmişler- di. Onu bildikleri gibi tertip ve tanzim eylemişlerdi. Onlar dünyayı büyük bir billur küre ile mah- dut tahayyül ederlerdi: mâhdut ve muayyen olmıyan şeyden kor- karlardı. Terakkiden de korkar- lardı. Onlarca, hilkat hiç bir vakit infilâkının mebdeinde, ve iptidâî muvazenetini hiç bir şeyin henüz ihlâl etmediği hengâmda olduğu kadar güzel olmamıştır. Ondan sonra her şey gittikçe fe- nalaşmış, umumî intizam dahiline her gün biraz daha karışıklık girmiştir. İstikbalin âfâkında bi- zim müşahede ettiğimiz ikbal devrini onlar geçmiş zamanların en gerilerinde tasavvur ederlerdi.

Demek oluyor ki hüsnü inti- zam hakkındaki şevk ve hırsları kendilerini aldatıyordu. Şüphesiz geniş tabiat dahilinde intizam hü- küm sürmektedir; lâkin insanın kendi aklının ilk içtihatlarıyla tahayyül edebileceğinden daha çok karışıktır; zaten de ilel ebet değişir.

Halbuki heykeltraşlık hiç bir zaman bu dar intizam ile mülhem

olduğu devirdekenden daha parlak olmamıştır. Sebebi de şudur ki bu sakin güzelliği şeffaf mermer- lerin sükûnetinde temamiyle ifade etmek mümkün idi, zira fikir ile bir defikrin canlandırmakta oldu- ğu madde arasında tam bir mu- tabakat var idi. Zamanımız fikri ise bilâkis içinde tecessüm ettiği bütün eşkâli altüst eder, kırar.

Hayır hiç bir artist hiç bir zaman *Fidias*'a tefevvuk edemez. Çünkü terakki dünyada mevcut fakat sanaatta mefkuttur. Bütün hülyayı beşerin bir mabet alın- lığı dahiline sığdırılabildiği za- manlarda zuhur etmiş olan hey- keltraşların en büyüğüne muadil olacak bir kimse hiç bir vakit zuhur edemeyecektir.»

Bundan sonra *Michelangelo salonuna* girdik. Buraya varmak için *Jean Goujon* ile *Germain Pilon* salonlarından geçtik.

Rodin'e:

— Bunlar sizin büyük bira- derlerinizdir, dedim

İçini çekerek:

— Keşki öyle olsa, dedi.»

Şimdi *Michelangelo*'nın «Esir- ler» ünvanlı heykelleri önüne gelmiştik.

Eveleminde, sağdakine baktık: bu heykel yandan görünüşe göre yapılmıştı. Rodin:

— Bakınız, dedi, bunda yalnız iki istikamet var. Bacaklar bizim tarafımızda, gövde dahi mukabil, taraftadır. Bu ise vaz'iyete son derecede bir kuvvet veriyor. Seviyyeler arasında hiç bir meyil-leşme yok. Sağ kalça en yüksek seviyede dir. Bunun neticesi olarak hareket daha ziyade bir vüs'at kespediyor. Duruştaki amudiyeti tetkik edelim: şâkulî

hatta yalnız bir ayak üzerine değil, iki ayağın arasına düşüyor: şu halde bacakların ikisi de aynı zamanda gövdeyi taşıyor ve bir çabalama icra ediyor gibi görünüyor.

Hasılı umumî şekline bakalım: âdeta bir konsola benziyor: filhalka bükülü olan bacaklar ileriye doğru bir çıkıntı teşkil ediyor, içeri çekilmiş olan göğüs dahi bir çukur halinde bulunuyor,

İşte bu da size evelce atelyemde çamurdan yaptığım modelde göstermiş olduğumun ispatıdır.»

Sonra da diğer «Esir» heykeline doğru dönerek :

— Burada, dedi, konsol şekli göğüsün içeri çekilmiş olmasıyla hasıl olmaktadır.

Bu şekli mahsus ise — size evelce de söylediğim gibi — bütün kurunu vusta heykeltraşlığına hasdır.

Michelangelo, yine tekrar ederim ki, *gotik*'lerin sonuncusu ve en büyüğüdür.

Ruhun düşünceleri, ızdırıp, hayattan nefret, maddenin esareti, işte onu ilham eden anasır bunlardır.

Bu «Esir» heykelleri kolayca kırılabilir gibi görünen zencirlerle bağlı bulunuyorlar. Lâkin heykeltraş bu esirlerin hususile manen mahpus olduklarını göstermek istemiştir. Çünkü her ne kadar bu şekillerde papa ikinci *Jules*'in fethettiği vilâyetleri tasvir etmek istedisede bunlara *senbolik*, yani rûmuzî bir kıymet vermiştir. Bu esirlerden her biri hadsiz ve nihayetsiz serbestliği elde etmek için cismin zarfı olan kapağını

güya kırıp çatlatmak isteyen ruhu beşerdir.

Sağ taraftaki «Esir»'e bakınız. *Beethoven*'nin çehresine ne kadar benziyor. *Michelangelo*, büyük musikîşinasların en elemlesinin simasını gösterdi.

Zaten kendinin de gam ve kasavetle müdhiş bir azap içinde kıvranmış olduğunu bütün hayatı ispat etmektedir.

Onun yaptığı bütün heykeller o kadar ızdırıp ve azap içinde tasvir edilmişlerdir ki kendi kendilerine kırılacaklar gibi görünürler. Kâffesi meşbu' oldukları ümitsizliğin pek fazla olan tazyığı altında ezilecekler zannedilir.

Michelangelo ihtiyarlayınca onları gerçekten kırdığı da oldu. Artık sanaat ona kâfi gelmiyordu; o, lâyetenahiyyi istiyordu.

Pek iyi hatırımdadır: bir gün *Floransa* büyük kilisesinde bulunuyor idim, ve *Michelangelo*'nın *Pieta* heykeline derin bir heyecan ile bakıyordum, alelâde gölge içinde bulunan bu şaheser o sırada gümüşten büyük bir meş'alenin ziyası ile aydınlanmıştı. Kilise hanendelerinden genç ve güzel bir çocuk kendi boyunda olan meş'aleye yaklaşarak onu ağzına doğru getirdi ve üfleyerek alevi söndürdü. Artık o harikulâde heykeli görmez oldum, ve bu çocuk dahi gözüme hayatı söndüren ölüm perisi gibi göründü. Bu kuvvetli hayali büyük bir kıymet ve ihtimam ile kalbimde muhafaza ettim.»

Biraz durduktan sonra gene sözüne devam ederek :

— Kendimden biraz bahsetmekliğime müsaade ederseniz,

dedi, size derim ki bütün hayatımda heykeltraşlığın iki büyük temayülü arasında, yani *Fidias*'ın tarzı idraki ile *Michelangelo*'nun arasında tereddüt ettim.

Evelemirde tarzı atikten başladım; lâkin İtalyaya gittiğimde birdenbire floransalı büyük üstada meftun oldum; eserlerim de şüphesiz bu ibtilânın tesirine uğradılar.

O vakittenberi, ve hususiyle son zamanlarda, tarzı atika tekrar rucu ettim.

İnsan ruhunun derinliği, ikdam ve ızdırabın kudsiyeti gibi *Michelangelo* indinde mergup olan mevzularda bir büyüklük vardır.

Fakat onun hayatı istihkar edişini tasvip etmem.

Yer yüzünde faaliyet, ne kadar gayri mükemmel olsa dahi, gene güzel ve eyidir.

Hayatı asıl içinde icrası mümkün olan çabalamadan dolayı sevelim.

Bana gelince, tabiat hakkındaki görüşümü muttasıl daha sâkin kılmağa çalışıyorum.

Bütün mesaimiz rahat ve sükûnete doğru müteveccih olmalıdır. Tabiatın esrarına karşı zihnimiz zaten gene kâfi derecede endişe ve ızdırıp duyacaktır.

VAHİT

